

Eesti Arstide Selts Rootsis

ESTNISKA LÄKARFÖRENINGEN I SVERIGE

Eesti Arstide Selts Rootsis (EASR) - 80 aastat Eesti arstlust Rootsis

Hendrik Pakosta
EASR esimees

Suur põgenemine 1944

- ☐ Rootsi saabus:
 - ☐ 119 arsti (5 TÜ Arstiteaduskonna õppejõudu)
 - ☐ 13 hambaarsti
- ☐ Elu põgenikelaagris
 - ☐ Laagri arstid
 - ☐ Arhiivitöö

Teadmata – John Chrispinsson: Den glömda historien: Om svenska öden och äventyr i öster under tusen år. Stockholm 2011., Avalik omand.

Christmas in 1944 at a refugee camp in Örnködsvik, Sweden. The photo is from the Weiler family archive.

Eesti arstid koonduvad

- ☐ Kjellsoni kohvik Birger Jarlsgatanil, Stockholmis
- ☐ Esialgne Eesti arstide esindus:
 - ☐ Johannes Riives (neuroloog, professor, eluaastad 1895-1971)
 - ☐ Elmar Jakobson (patoloog, eluaastad 1904-1992)
- ☐ Andmete kogumine
- ☐ Nimestike koostamine
- ☐ Suhtlus ametkondadega
- ☐ Eesti põgenike arstiabi parandamine

EASR sünd

- ❑ Organiseerumis koosolek 9. märtsil 1945, Stockholmis
 - ❑ Otsus EASR loomiseks
 - ❑ Osales 28 arsti
 - ❑ Valiti välja 4-liikmeline toimkond põhikirja ettevalmistamiseks:
 - ❑ Johannes Riives (neuroloog, professor, 1895-1971)
 - ❑ Elmar Jakobson (patoloog, 1904-1992)
 - ❑ Karl Schlossmann (bakterioloog, professor, 1885-1969)
 - ❑ Paul Jüri Teas (sisehaiguste arst, 1895-1980)

EASR sünd

- ❑ EASR loodi 6. aprill 1945 Stockholmis toimunud koosolekul
 - ❑ Osales 40 arsti
 - ❑ Võeti vastu põhikiri
 - ❑ Esimene juhatus
 - ❑ Johannes Riives (esimees)
 - ❑ Hermann Rossman (abiesimees), kirurg
 - ❑ Elmar Jakobson (kirjatoimetaja)
 - ❑ Franz Grant (teaduslik kirjatoimetaja), eripatoloogia, diagnostika ja teraapia professor
 - ❑ A. Paomees (laekur), hambaarst
 - ❑ Põhikiri registreeriti Rootsi Tervishoiu Valitsuses ja Sotsiaal Ministeeriumis
 - ❑ Seltsi võisid kuuluda diplomeeritud arstid, ka. hambaarstid
 - ❑ Tervituskiri Eesti Arstideseltside Liidu viimaselt esimehelt, professor Aadu Lüüsilt
 - ❑ EASR hakkas ennast pidama Eesti Arstideseltside Liidu õigustatud järeltulijaks

Eesti erialaseltsid Rootsis

- ❑ 1945a. loodi Rootsis mitmed Eesti erialaseltse
 - ❑ **Arstid (Eesti Arstide Selts Rootsis, EASR)**
 - ❑ Arhidektid
 - ❑ Juristid
 - ❑ Veterinaarid
 - ❑ Majandusteadlased
 - ❑ Metsandus
 - ❑ Ohvitserid
 - ❑ Teoloogid
 - ❑ Õpetajad
 - ❑ **Teadlased, haritlased (Eesti Teaduslik Selts Rootsis, ETSR)**

EASR algaastad (1945-1969)

- ☐ Referaadiõhtud
 - ☐ Selts tegi ära suure töö Eesti arstide töökoha leidmiseks
 - ☐ Kutseõiguse tunnustus
 - ☐ Töölubade hankimine suhtluses Medicin Styrelsega
 - ☐ Eesti Komitee tervishoiu sektsiooni organiseerimine
 - ☐ Eesti tervishoiu reorganiseerimise kavandi väljatöötamine
-
- ☐ Järk-järguline seltsi aktiivsuse vaibumine

EASR taassünd 1969

- ❑ Taasasutamise koosolek 14. november 1969, Stockholmis
 - ❑ Uus esimees Jaan Novek (1922-2011), radioloog
- ❑ Loodi lisaks Stockholmile juurde kaks piirkondliku keskust
 - ❑ Göteborg
 - ❑ Lund
- ❑ Üritused
 - ❑ Peakosolekud (teaduslikud ettekanded, pidulik õhtusöök)
 - ❑ Kevadpeod (populaarteaduslikud ettekanded, reisimuljed, Salongteater)
- ❑ Liikmeks lubati astuda ka arstitudengitel
- ❑ Aktiivne liikmete otsimine
 - ❑ Max. liikmete arv kolme poole saja ringis

EASR taassünd 1969

EASRi taasasutamise koosolckust osavõtjad Eesti Majas 14. novembris 1969.

Esimene rida (vasakut): A. Hiielo, A. Moks, E. Jakobson - lahkuv esimees), L. Nõgi, M. Teas, E. Hiielo, V. Valmre, A. Viita, tundmatu, J. Novek (esimees), M. Adoff, H. Jakobson, K. Kook. Teine rida (vasakult): A. Klaassen, A. Lepp, A. Tava, E. Noll, P. Teas, J. Kiviloog, M. Weltmann, T. Neuhaus, J. Roonemaa-Rohllste, K. Kinnunen (varjatult), A. Ungersson, M. Kaigas, G. Lindeberg-Lindvet, E. Nomm, M. Martinson, M. Matto-Andersson. Ülemine rida (vasakult): A. Anderson, A. Kõvamees, r. I-Ilbel-Puusepp, H. Vadi

Väljaanded

- ❑ Kataloog “Eesti Arstid ja Hambaarstid” 1972
- ❑ “Annals of Estonian Medical Association” (Jüri Klaude ja Jaan Novek)
 - ❑ 1. Volüüm 1975
 - ❑ 196 lk
 - ❑ Töid 17-lt autorilt USA-st, Kanadast, Rootist ja Šveitsit
 - ❑ 2. Volüüm 1983
 - ❑ 26 lk
 - ❑ 13 tööd
 - ❑ 3. Volüüm 1988
 - ❑ 46 lk
 - ❑ 14 tööd
 - ❑ 4. Volüüm 1991

Noppeid

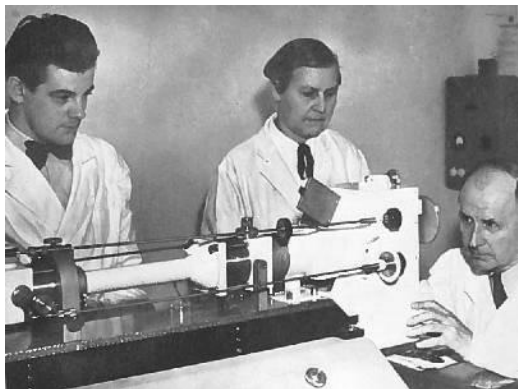
Aadu Lüüs (1878-1967)

Heiti Paldrok (1911-1972)

Lembit Norviit (1913-1967)

Karl Schlossmann (1985-1969)

Peep Algvere (1935-2021)

Osavõtt üritustel

- ☐ Ülemaailmsed Eesti päevad - ESTOd
 - ☐ I 1972 Torontos
 - ☐ Esimene Ülemaailme Eesti Arstiteadlaste Päev
 - ☐ Osavõtjaid Kandast, USA-st, Austraaliast ja 20 EARS liiget
 - ☐ II Baltimore 1976
 - ☐ III Stockholm 1980
 - ☐ IV Toronto 1984
 - ☐ V Melbourne 1988
 - ☐ VI New York 1992
- ☐ ESTIVALid
 - ☐ Eesti arstiteadlaste kokkutulekud
- ☐ Euroopa eestlaste laulupidu, Leicester UK, 1982
- ☐ Eesti Organisatsioonide Kongress, 1985
- ☐ Eesti Meedikute Foorum 1989, 1991
- ☐ EAP
- ☐ Kliinik 1992

EASR ja Eesit taasiseseisvumine 1988

- ☐ Eesti ja Rootsi kirurgide kokkutulek Tartus 1988
- ☐ ESTO Melbourne 1988
 - ☐ Esimest korda võtsid osa ka külalised Eestist
- ☐ Eesti Arstide Foorum 1989, Tallinn/Tartu
 - ☐ 40 EASR liiget, 4 ettekannet
 - ☐ Osavõtt Eestimaa Laul - 89-st
- ☐ Nov. külastab viis Eesti kolleegi Rootsi Arstide Liidu kutsel Stockholmi
- ☐ Eesti Arstiseltside Liidu õigusjärgluse loovutamine EAL-le, 1989
- ☐ Välisautorite, ka. EASR liikemete artikleid hakkab ilmuma Eesti Arstis
- ☐ Iseseisvumis- ja järgnevatel aastatel suur töö Eesti tervishoiu ja arstide abistamiseks

21. sajand

- ❑ EASR-ig hakkavad liituvad taasiseseisvunud Eesti arstid
 - ❑ 2005-2007 juhatuse töö üleminek noorema põlvkonna eesti arstide kätte
- ❑ Sidemed EASS-ga
- ❑ Suvepäevad
- ❑ 2010 EASR liitumine EAL-ga piirkondliku organisatsioonina

21. sajand

- ☐ 75 liiget
- ☐ Üritused
 - ☐ Peakoosolekud
 - ☐ Suvepäevad
 - ☐ Ühised kultuurisündmused
- ☐ Eestlaste nõustamine Rootsi tervishoiu osas
- ☐ Stipendium (www.easr.se/easr-stipendium)

EASR esimehed:

1945-1948 Johannes Riives

1948-1969 Elmar Jakobson

1969 -1982 Jaan Novek

1983-1990 Peep Algvere

1990-1994, 2004-2006
Ants Anderson

2000-2003 Argo Kõvamees

2007-2020 Karl Väärt

2020 - Hendrik Pakosta

1994-2000 Einar Berggren

Auliikmed:

- ☐ Kõik dr.med kelle kraad pärineb Eestist: **E.Jakobson, R. Kleitsman, P. Teas, L. Valk, I. Wooremaa, J. Kaude, A. Viidik, E. Undritz.**
- ☐ Kõik professori kraadiga Eesti arstid Rootsi. Otsus juhatuse koosolek 17.04.1972
- ☐ **Eldur Velliste** (SA Eesti Ühisabi volinik 1991), haiglavarustus korraldamine Eestisse
- ☐ **Jaan Novek** 1991 (kauaaegne seltsi esimees)
- ☐ **Argo Kõvamees** 1991 (sidemete eest Eesti ja Rootsi arstiteadlaste ja tervishoiuorgagnistsioonide vahel)
- ☐ **Olav Kibe** 1995 (kauaaegne seltsi liige ja toetaja)
- ☐ **Ilo Käbin** 1995 (kauaaegne seltsi liige ja toetaja)
- ☐ **Ants Anderson** (kauaaegne seltsi esimees)
- ☐ **Urve Toots** (kauaaegne seltsi liige ja toetaja)
- ☐ **Katrin Rehema** 2025 (EAL peasekretär, organisatsiooniliste suhete hoidja EASR-ga)

Aitäh kuulamst!

Hoia ennast kursis meie tegemistega:

www.easr.ee